

Embetet - diakoniens redning

Forbundsleder Ola Smeplass skriver i *Diakonos* i april en interessant artikkel om embete og tjeneste i Den norske kirke. Artikkelen heter «om store ord», og stiller et viktig spørsmål ved hele embetsteologien i vår kirke. Det er modig og konstruktivt når forbundslederen i artikkelen uttaler følgende:

✱ *Hilde Hem Næs, cand.san*

«Kanskje vi skulle kalle det noe helt annet, slik at også ikke-teologer kan komme til orde i saken? Enn om vi gravlegger ordet embete en gang for alle og i stedet kaller det tjeneste. Og enn om vi utvider horisonten litt til og erstatter «teologi» med forståelse. Altså ikke diskuterer embetsteologi, men i stedet snakker om tjenesteforståelse».

Det er liten tvil om at det er flere problematiske sider ved embetstenkningen i Den norske kirke. Smeplass peker på at embetet har med tradisjonsrik utøvelse av makt, posisjon og verdighet å gjøre.

Underliggende kirkeforståelse

Aktuell embetsdebatt dreier seg ofte om hvem som kan ha del i det kirkelige embetet, og hvem som ikke kan ha det. Dypere sett sier denne debatten oss noe om vår kirkeforståelse. For mange teologer er det viktig å verne om embetsstrukturen, av mer og mindre prisverdige grunner. Embetsspørsmålet kommer opp som aktuell problemstilling under høstens kirkemøte i det spørsmålet om diakonatets plass i forhold til embetet skal drøftes videre. Spørsmålet om diakoniens plass er av stor betydning for hele kirken, ikke bare for diakoner og teologer.

Embetets oppgave er å formidle nåden «i ord, tegn og handling», og hvordan embetet best kan utformes til enhver tid, er et praktisk spørsmål. Det er beklagelig at embetsspørsmålet gjøres til noe mer enn det. Vi bør søke frem til

ordninger som tjener kirkens oppdrag i verden, og det er slett ikke sikkert at det er dagens embetsforståelse som gjør det! Med utgangspunkt i grunnleggende reformatorisk kirkeforståelse bør kirken organiseres på en måte som best svarer til kirkens oppdrag og kall i vår egen tid.

Fra embetsteologi til tjenesteforståelse. Smeplass etterspør en god og konstruktiv debatt om hvordan vi skal organisere og fordele ansvar i kirken. I en slik debatt blir det etter mitt syn viktig at man ikke gir gudgitte forklaringer på menneskers posisjon i forhold til andre – men våger å ta det allmenne prestedømme på alvor. Jeg vil hevde at det med bakgrunn både i bibelsk materiale og i klassisk luthersk lære om det allmenne kall, er både sunt og klokt å erstatte ordene embetssteologi med tjenesteforståelse.

Jeg finner embetsteologi lite egnet som innfallsvinkel for å avklare relasjoner og tjenestefellesskap mellom kirkens ulike tjenester. Luther bruker betegnelsen embete om alle de hverdagslige handlinger som dypest sett innebærer å bringe Guds gaver videre. Det radikale hos Luther anser jeg ved at han gjorde enhver allmenntilgjengelig handling til del av det kristne kall. Vi finner hos Luther et klart oppgjør med embetsforståelsen i middelalderen og bakover, og med den katolske kirkes skille mellom geistlig og lek. Likevel har vi beholdt en embetsstruktur, der prestestanden i praksis beholder en representativ karakter. Det allmenne kall har blitt komplettert med embetsteologi.

Alle troende er prester

Det gammeltestamentlige presteembete overføres i Det nye testamentet på to og kun to størrelser i det alle troende er prester, og Kristus er øversteprest. Det er etter mitt syn like lite konstruktivt enten det er teologer eller diakoner som velger embetet som innfallsvinkel og ramme for sin tjenesteforståelse.

Er det mulig å tenke seg et alternativ til embetet som løsning for å sikre diakonien en legitim plass i kirken? En nedbygging av embetstenkningen vil kunne motvirke uheldige kirkelige maktstrukturer og ikke-teologiske begrunnelser av at enkelte yrkesgrupper er mer "gudgitt" enn andre. Det er evangeliet som konstituerer kirken, og i oppdrag for evangeliet er vi alle prester.

Et spillerom for budskapet om nåde. Evangeliet er et budskap om nåde og gjenoppreisning, og kirken trenger et mangfold av tjenestegrupper for å ivareta sitt oppdrag i møte med stadig nye mennesker. Dersom mennesker kan finne veien til en nådig Gud gjennom møtet med en nådig kirke, er det bra.

Diakonien har i seg mulighetene for å kommunisere evangeliet, så hvordan sikrer vi diakonien spillerom i vår kirke? Diakoni er et rikholdig uttrykk for evangeliet, altså noe langt mer enn kun et middel for å bringe mennesker til tro, eller en konsekvens av kirkens verbale forkynnelse. Diakoni er en nødvendig del av det å være kirke, et livsnødvendig uttrykk for evangeliet.

Jeg oppfordrer til en rikholdig og nyansert fortolkning av både diakoni og prestedtjeneste. Slik sett fanger begrepene opp så vel undervisningens og kirke- musikkens tjeneste som daglig ledelse og alle andre tjenester som har i opp- gave å bringe Guds nåde videre til stadig nye mennesker.

Et fokus på medmennesket styrker diakoniens sak, og det er viktig å ikke falle for fristelsen til å sette kirkeinsti- tusjonen eller de kirkelig ansatte i sentrum. Dersom kirken i seg selv blir diakoniens subjekt, er veien kort til å søke en tydeligere status innenfor kirkens embetsstenkning. Jeg tror det er en blindvei som ikke tjener verken med-

mennesket eller diakonien. Likeledes er bruk av titler underordnet den grunn- leggende forståelse av at alle troende er prester. Vårt felles utgangspunkt er å finne i det allmenne prestedømme, og vår felles vigsling har vi i dåpen!

Vilje til reformer?

Vårt dypt alvorlige ansvar er å lese Bibelens ord om diakoni og prestedtjen- este i vår egen kontekst. En folkekirkelig tjenestestruktur bør kjenne sin arv i den allmenne kallsforståelse. Evangeliets fremste uttrykk er nåden. En luthersk embetsforståelse kan sikkert gi rom for et treleddet embete hvis det er det vi ønsker. Men en reformatorisk forståelse gir også rom for å sette spørsmålstejn

ved hele embetsstenkningen i vår kirke. Vår reformatoriske arv bør ha gitt oss den innsikt at kirken alltid må være villig til å reformeres, slik at det til enhver tid tjener evangeliet.

En nytolkning av embetsforståelsen er på sin plass, og Smeplass' forslag er radikalt, men godt. La oss rett og slett avvikle bruken av ordet embete og snakke om tjeneste i stedet!

DEN NORSKE KIRKE Kragerø Kirkelige fellestråd

SOKNEDIAKON I KRAGERØ PRESTEGJELD (2. utlysning)

Det er ledig 100 % stilling med tiltredelse snarest som soknediakon i Kragerø prestegjeld. Prestegjeldet består av 3 sokn: Kragerø, Skåtøy og Levangsheia, til sammen ca 7000 mennesker. Soknediakonen er leder for menighetenes diakonale arbeid og samarbeider med diakoniutvalgene og menighetenes øvrige ansatte.

Oppgavene som er tillagt stillingen består av omsorgs- og felleskapsbyggende arbeid i tråd med plan for diakoni i Den norske kirke. Det er innarbeidet et godt samarbeid i alle menighetene. Diakonen inngår i et kontorfellesskap i rådhuset sammen med prester, kontorsekretær, kirkeverge og konsulent.

Instruks for stillingen utarbeides i samråd med den som blir tilsatt med utgangspunkt i foreliggende forslag. Diakonens nærmeste overordnede er fellesrådets daglige leder.

Søkere må være medlem av Den norske Kirke. Kvalifikasjonskrav i henhold til tjenesteordning for diakoner. Det vil bli lagt vekt på evne til samarbeid, tidligere praksis og personlig egnethet.

Diakonen vigsles til tjenesten. Vigslingsliturgien er bestemmende for diakonens tjeneste og livsførsel.

Lønn i henhold til tariffavtale.

Henvendelse til kirkevergen, tlf 35986364, for nærmere opplysninger

Søknad sendes Kragerø kirkelige fellestråd, postboks 128, 3791 Kragerø innen 09.10.04

Søknadsfrist: 10. mars 2004